

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПАРАМЕТРАМИ ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ

Ефективне управління використанням і збереженням сільськогосподарських угідь на мікро- та макрорівнях вимагає відповідного інформаційного забезпечення, невід'ємною складовою якого є звітність, що складається за даними оперативного, управлінського, статистичного та фінансового обліку. Інформація, що формується у фінансовому обліку, надається користувачам у вигляді фінансових звітів та відображає виробничі процеси і господарські засоби в узагальненому вигляді. Однак, у них, як правило, відсутні дані про якісні параметри земельних угідь.

Серед вітчизняних вчених, що досліджують облік і оцінку якості сільськогосподарських угідь можна виділити таких, як: Дерій В.А., Жук В.М., Замула І. І., Канцуров О. О., Кірейцев Г. Г., Кохан С. С., Огійчук М. Ф., Саблук П. Т., Савчук В. К., Третяк А.М. та інших науковців. Вони також звертають увагу на недостатнє використання в обліку і звітності комп'ютерних технологій.

Використання удосконалених програмних продуктів на платформі 1С: Підприємство 8 дозволяє бухгалтерам без значних зусиль формувати дані різної конфігурації. У сучасних комп'ютерних програмах обліку допустиме використання від 3 до 5 розрізів аналітичного обліку за кожним синтетичним рахунком. Це дає можливість організувати ведення аналітичного обліку в повній відповідності до вимог затвердженого плану рахунків і отримувати всю необхідну звітність з потрібним рівнем деталізації, проте не виключає і побудови аналітичного обліку за глибоким ієрархічним принципом.

Облік параметрів якості сільськогосподарських угідь має пару значень своїх показників: попередні та кінцеві. Попереднє проведення змінює попередні значення показників. Остаточне – і попередні, і кінцеві значення. А попередньо проведений документ можна провести остаточно або повернути на один крок назад. Таким чином, проводячи документи попередньо, можна моделювати і прогнозувати операції підприємства. У результаті оперативна інформація завжди буде актуальною, а звірку й аналіз бухгалтерських можна відкласти до моменту, коли всі дані стануть відомі, будуть введені в документ, і він буде відображений в обліку повністю. Умови облікового відображення параметрів якості сільськогосподарських угідь висувають специфічні вимоги до можливостей налагодження і допрограмування комп'ютерної системи бухгалтерського обліку в напрямі підвищення інформативності даних.

Щодо кількісного відображення власних та отриманих земельних ділянок, що належать підприємству, передбачено відповідні позиції в Балансі (Звіті про фінансовий стан) (ф. № 1) – у розділі I «Необоротні активи» у рядку 1011 разом із даними про інші основні засоби підприємства та Примітках до фінансової звітності

(ф. № 5) – у розділі II «Основні засоби», де виділено три рядки для висвітлення інформації про земельні ділянки – «Земельні ділянки», «Інвестиційна нерухомість» та «Капітальні витрати на поліпшення земель».

Враховуючи особливість землі не втрачати вартість (не амортизуватись), доцільно вартість земельної ділянки та її якісних параметрів не лише включати до складу основних засобів, а й відображати в балансі окремо [2]. У Примітках до фінансової звітності інформацію про земельні ділянки та її якісні параметри передбачено формувати у такому порядку: залишок на початок року, надходження, вибуття, переоцінка, залишок на кінець року [3]. Проте, зазначені дані не дають можливості охарактеризувати використання землі як основного засобу виробництва в діяльності сільськогосподарського підприємства.

Відтак, пропонуємо в Примітках до фінансової звітності окремо від усіх засобів показувати балансову та нормативну вартість землі за двома критеріями: ділянки, що беруть участь у виробничому процесі і виконують функції активів та ділянки, які тимчасово не використовуються (перелоги, чагарники, яри). Єдиної звітної форми, яка б характеризувала діяльність сільськогосподарського підприємства, виявляла результативні показники та надавала вичерпну інформацію про використання власних і орендованих земельних ресурсів та їх якісних параметрів в сучасних умовах не передбачено. Наразі, ключове місце в системі статистичної звітності сільськогосподарських підприємств займає ф. № 50-сг «Основні економічні показники роботи сільгосп підприємств», що заповнюється на підставі даних первинного й бухгалтерського обліку та документів з обліку земельних угідь.

Перспективним напрямом поліпшення обліку і удосконалення звітності про сільськогосподарські угіддя та їх якісні параметри є синхронізація програм ІС: підприємство, даних ГІС технологій з використанням конкретних модулів тематичних карт. Такий підхід та запропоновані зміни до звітності дозволяють регіональним управлінням земельними ресурсами, державним статистичним органам та управлінням агропромислового розвитку сформувати єдину базу даних щодо якісного стану сільськогосподарських угідь, їх грошової вартості, цільового призначення, землевласників та землекористувачів, що є передумовою ефективного управління раціональним використанням і продуманим відтворенням основного ресурсу сільського господарства.

Література:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

2. Кирейцев Г. Г., Іваніщенко Л. О. Облік основних засобів у сільськогосподарських підприємствах. – К.: Урожай, 1987. – 176 с.

3. Кохан С. С., Вплив просторових структур на точність методів інтерполяції [Текст] / С. С. Кохан, І. П. Поліщук // Ученые записки Таврического национального университета. Серия: География. – 2005. – Т. 18 (57), № 1. – С. 67–74.